25e JAARGANG No. 3 15 OCTOBER 1949

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds E. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Batavia; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening Nummer 406040 ten name van BUREAU „DE REFORMATIE" — GOES
Telefoon 2424

Abonnement: ƒ 4.— per half jaar bij vooruitbetaling
Voor het Buitenland en Ned. Indië ƒ 10.— per jaar
Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent

DE „SCHOOLDAG" TE KAMPEN

(Vervolg)

„Geloof en Wetenschap" over „Woord en Kerk"

Prof. B. Holwerda sprak in de Nieuwe Kerk over:

Samenwerking met engelen.

Nu opnieuw velen van onze kerkleden zich hebben opgemaakt om hun liefde tot onze Hoogeschool, en daarin hun liefde tot onze kerken te bewijzen, is mij verzocht om als Rector ook het woord tot U te richten.

Terwijl de vorige Rector U herinneren moest aan het heengaan van Prof. Greijdanus, kan ik beginnen met te memoreeren de komst van zijn opvolger, Prof. Jager. De Heere heeft ons rijk willen zegenen, toen Hij Prof. Jager vrijmoedigheid gaf om zijn benoeming te aanvaarden. En wie hem gedurende de afgeloopen maanden van nabij zijn arbeid heeft zien beginnen, kan zich alleen maar verheugen. Want hij heeft nu reeds bewezen een man te zijn, wiens eenige begeerte het is zijn studenten de Schriften te leeren lezen; en we mogen de stellige verwachting hebben dat deze arbeid spoedig zijn vruchten zal vertoonen in het midden onzer kerken. Meer ga ik er niet van zeggen, want U zult zelf Prof. Jager op dezen schooldag kunnen hooren.

Voor het overige valt er ten aanzien van onze Hoogeschool voor wat het afgeloopen cursusjaar betreft niets anders te melden, dan dat alle arbeid, behoudens een korte onderbreking tijdens de synodeweken, regelmatig zijn voortgang heeft mogen hebben. En deze enkele mededeeling is misschien de mooiste, die gemaakt kan worden. Bizonderheden vallen er eigenlijk niet te vertellen; alles gaat gewoon verder. Maar weet iemand in dit verband een grooter zegen te noemen dan deze, dat de trouw van den Heere permanent bleek en zijn goedertierenheden élken morgen nieuw waren?

Toch mag dit alles ons niet doen voorbijzien, dat de bestrijding van dit schoone werk Gods nog steeds doorgaat, en dat de gevaren voor onze Hoogeschool dezelfde zijn, die ook onze kerken bedreigen. Juist nu de zegen zoo groot bleek, ligt daarin de roeping om met deze genade niet te spelen, en het fundament der school te bewaren, door werkelijk kérk te blijven.

We hebben binnen de Hoogeschool wel regelmatig kunnen werken. Doch die inrichting staat zélf, met al de kerken die haar dragen en liefhebben, nog altijd midden in de branding. Vrede in eigen schoolkring bezitten we gelukkig wel, doch de vrede naar buiten is ons ook dit jaar niet gegeven. Want 't récht tot vrijmaking wordt nog altijd openlijk geloochend en de plicht tot vrijmaking wordt op meer dan één wijze ondermijnd.

Als ik het wel zie, is onze positie als kerken over de heele linie — haar hoogeschool dus inbegrepen — thans g e v a a r l i j k e r dan enkele jaren terug. Ieder herinnert zich de eerste schooldagen na de vrijmaking: wat was er een enthousiasme en een warme liefde! Wat stonden we dicht naast elkaar! Wat waren we waarachtig één in de afwijzing van alle binding aan bovenschriftuurlijke leeruitspraken en in de weigering om de tuchtmaatregelen der synode te erkennen. In die dagen wisten we ons gemeenschappelijk vervólgd, we aanvaardden den strijd die ons opgedrongen was, en er was niemand die aarzelde om de vrijmaking als gebod van God af te kondigen.

Doch de gemeenschap die ons uitwierp heeft sinds dien tijd haar methoden van bestrijding gewijzigd. Inplaats van de krasse uitspraken en de drastische tuchtmaatregelen, waarmee ze aanvankelijk zich tegen ons keerde stelt ze sinds 1946 formules, waarmee ze de zaak in den nevel zet en de menschen in slaap sust; en van uitwerpingsdaden hoor je den laatsten tijd niet meer, want ze doet nu voorstellen om te komen tot h e r e e n i g i n g. Vandaag worden we niet meer, tot in de publieke gebeden toe aan God en menschen voorgesteld als zondaars, die bekeering van noode hebben, doch men is nu hardnekkig bezig met een v r e d e s-offensief, dat men richt tot menschen, die men broeders noemt, en die zónder bekeering welkom zijn. En het gevaar blijkt niet denkbeeldig, dat ook sommigen in onzen kring door dat vredesgebaar dermate geïmponeerd worden, dat ze vergeten, dat ook dit een o f f e n s i e f is; een acte, waarmee men onze kerken fél bestrijdt door de suggestie te wekken dat de vrede in zicht is. Naar mijn overtuiging heeft men de vrijmaking nog nimmer zoo slecht, doch ook nog nooit zoo geraffineerd bestreden als thâns, nu men door vredesgeruchten onze menschen ertoe zoekt te bewegen den strijdbijl te begraven en den inzet van den strijd te vergeten.

Dat men ginds nog niets heeft terug genomen, is U allen bekend. Ja, ik weet wel, dat bij de Haagsche synode een massa bezwaarschriften ter tafel zijn, en ik weet ook, dat men besloten heeft om opnieuw een verzoek tot samenspreking tot ons te richten. Doch nog vóórdat men een beslissing had genomen inzake een eventueele revisie van het vonnis over prof. Schilder, heeft men besloten aan dat vonnis verdere uitvoering te geven; den katheder voor dogmatiek, waarvan men hem had weggejaagd, en dien men enkele jaren open had gehouden, heeft men nu toegewezen aan een ander. Als men het met die hereenigingspogingen serieus meende, had men toch eerst moeten beslissen over de vraag of men prof. Schilder niet zijn katheder diende terug te geven. Doch men heeft dien leerstoel thans aan Dr Polman gegeven, en daarmee bewezen, dat men aan herstel van prof. Schilder geen oogenblik werkelijk denkt. En daarom doet deze benoeming, een week na het verzoek om samenspreking over hereeniging me denken aan den man, die enkele jaren nadat hij zijn vrouw heeft weggejaagd, haar een briefje schrijft of ze niet eens met hem praten wil en die zegt, dat hij hoopt dat ze weer hereenigd zullen worden, doch na een week al met een ander trouwt.

En deze overwegingen brachten me ertoe, vandaag tot u te spreken over het onderwerp 'Samenwerking met engelen'.

Want daarvan spreekt Johannes in het laatste bijbelboek, de Openbaring.

Ge weet, dat hij in de hoofdstukken 17—19 bezig is met de teekening van het eindgericht. Hij ziet daar uitgaan de engelen met de zeven fiolen; d.w.z. de schalen, die vol zijn van de laatste plagen die God over de menschen brengt. Maar het opmerkelijke is, dat Johannes dan maar heel weinig zegt van de verschrikkingen die komen over de 'wereld', en ook maar nauwelijks aandacht geeft aan den ondergang van het rijk van den Antichrist. Verreweg de grootste plaats ruimt hij in aan het oordeel, dat God brengt over de groote hoer, die gezeten is aan vele wateren. Ik kan natuurlijk in dit korte oogenblik geen gedétailleerde verklaring geven van dat visioen. Ik moge hiermee volstaan, dat met die hoer bedoeld wordt de valsche kerk, die een 'hoer' wordt genoemd, omdat ze het verbond met den HEERE breekt en Zijn woord verlaat; en die, omdat ze een slechte vrouw is voor haar Maker en Man ook noodwendig een slechte moeder wordt voor haar kinderen. Want Johannes zag haar dronken van het bloed der heiligen. Dat zijn de twee groote zonden, die God aan deze valsche kerk ten laste legt: ze werd ontrouw aan haar Man, want ze hield zich niet aan zijn Woord; en ze werd ontrouw ook aan haar kinderen, want ze vervolgde haar beste kinderen. En om die beide zonden brengt de Heere het oordeel. En het is dat oordeel over de valsche kerk, dat één van de zeven fiolengelen Johannes tot in détails vertoont. Aan het einde der dagen ligt daar het zwaartepunt: bij de kerk, en haar verlating van het verbond met den Heere, en daarom ook met zijn kinderen.

Doch nu vinden we aan het einde van dit visioen een heel opmerkelijke aanteekening. Johannes was diep onder den indruk van alles wat deze engel hem had doen zien. En hij zei bij zichzelf: wat is deze engel groot! En wat ben ik, met alle menschen van de kerk, bij hem vergeleken maar een dwerg. Want die engel weet blijkbaar alles van het einde der wereldgeschiedenis: hij kon me immers alles zeggen. Wat is hij een groot profeet! En hij spréékt me niet slechts van het einde, hij is ook één van de figuren, die zelf het einde máken! Want hij houdt in zijn hand één van de zeven laatste toornschalen; hij kondigt me dus niet slechts het einde áán, doch hij zal straks ook meehelpen om dat einde te brengen! Wat is deze engel toch máchtig, stamelde Johannes, máchtig in woorden nu en in wérken stráks! Wat beteekent hij veel in de groote worsteling tusschen ware en valsche kerk. Dan ben ik toch eigenlijk maar een liliputter; en als je dien engel hebt gehoord en gezien, nu dan is heel de kerk toch slechts een volk van enkel dwergen. En zoo diep was die indruk bij hem, dat hij voor hij het wist al op zijn knieën lag, om dien engel te aanbidden.

Doch de engel zelf sneed hem den pas af: Pas op, dát in geen geval! Ben ik groot? In woorden nu en in werken straks? Ik ben net als gij alleen maar een dienstknecht van Gód, Johannes, Gód alleen is groot en zeer te prijzen. Want Hij heeft dit oordeel over de hoer alleen bedacht; dit kwam ook in het hart van engelen niet op. Hij alleen heeft dit geheim mij verteld, ik wist het niet van mezelf. Hij is het ook, die tenslotte dit oordeel ontketent met Zijn eigen hemelsch geweld. Het plan is van Hem, de profetie is van Hem, en de vervulling van Zijn raad straks komt ook alleen van Hem. En dus, Johannes, moet ge den dienstknecht niet stellen boven of ook slechts naast zijn Heer. Gij denkt van de engelen veel te groot.

En ge denkt veel te gering van uzelf en van uw broeders in de kerk. Ge valt op uw knieën, en zegt: dit is de houding, die ons, dwergen, betaamt. Het is niet waar. Want ik ben de mededienstknecht van U en van al uw broederen, die de getuigenis van Jezus hebben. Gij en alle menschen van de kerk, die de getuigenis van Jezus Christus vasthoudt, gij staat allen met de engelen van het laatste oordeel op één lijn, en we zijn medewerkers van elkaar, onder denzelfden God, maar dan voorts in één front naast elkaar. Want gij, die het evangelie van Jezus Christus bewaart en het vasthoudt, tegen de verleiding van heel de valsche